

POSTANOWIENIE

6 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Ewa Stefańska

na posiedzeniu niejawnym 6 listopada 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa A. spółki akcyjnej w K.
przeciwko Syndykowi masy upadłości I. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością
w upadłości w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Syndyka masy upadłości I. spółki z ograniczoną
odpowiedzialnością w upadłości w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 26 października 2023 r., VII AGa 130/23,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda 2 700 zł (dwa tysiąc siedemset) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 26 października 2023 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 5 grudnia 2022 r. w sprawie z powództwa „A.” spółki akcyjnej w K. przeciwko „I.” spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. o zapłatę, w ten sposób, że w punkcie pierwszym zasądził od pozwanego na

rzecz powoda kwotę 89 000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od powyższej kwoty liczonymi od dnia 25 września 2020 r. do dnia zapłaty (punkt 1a); w punkcie drugim orzekł o kosztach postępowania (punkt 1b) i kosztach postępowania apelacyjnego (punkt 2).

Pozwany wniósł skargę kasacyjną, w której zaskarżył wyrok Sądu drugiej instancji w całości oraz wnosił o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi powód wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjnej i ich uzasadnienie.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony –

co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie obejmuje zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na oczywistą zasadność skargi i istotne zagadnienia prawne, które sformułowano w formie pytań:

- „Czy Sąd orzekający może ingerować w treść prawomocnego orzeczenia Sądu Apelacyjnego oraz wydanego na skutek skargi kasacyjnej powódki od tego wyroku, prawomocnego postanowienia Sądu Najwyższego, dotyczących uregulowania tego samego stosunku prawnego, co stosunek prawny będący przedmiotem rozstrzygnięcia w sprawie przed sądem orzekającym oraz w sytuacji niezmienionych okoliczności i braku przesłanki w postaci rażącej sprzeczności z prawem stanowiska Sądu Apelacyjnego i Sądu Najwyższego, samodzielnie i dowolnie eliminować poszczególne elementy wykładni prawa i umowy, która legła u podstaw rozstrzygnięcia w prawomocnie zakończonej sprawie, rozszczepiając w ten sposób niepodzielną zasadę odpowiedzialności pozwanego i kształtując odpowiedzialność pozwanego w procesie o kolejną część tego samego świadczenia odmiennie?”;

- „Czy Sąd orzekający władny jest do badania, bez godzenia w bezpieczeństwo obrotu, zamiaru strony umowy, odmiennego co do danego postanowienia umowy niż tekst (literalne brzmienie) umowy, w sytuacji, gdy strona ta była stroną, która zredagowała sporne postanowienie umowy, nadto przedsiębiorcą reprezentowanym podczas redagowania umowy przez pełnomocnika profesjonalnego?”.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (por. postanowienia SN:

z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; z 26 września 2005 r., II PK 98/05, i z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Skarga kasacyjna nie spełnia powyższych kryteriów. O związaniu prawomocnym orzeczeniem nie może być mowy, jeżeli po wydaniu prawomocnego wyroku nastąpi zmiana stanu faktycznego (w kolejnym procesie zostanie ustalony odmienny stan faktyczny). Artykuł 365 § 1 k.p.c. nie znajduje bowiem zastosowania wówczas, gdy po wydaniu prawomocnego wyroku nastąpiła zmiana okoliczności, pozwalająca na odmienną ocenę prawną pomiędzy tymi samymi stronami kwestii rozstrzygniętej w prawomocnym wyroku a związanie prawomocnym wyrokiem odnosi się tylko do stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy, po którym nastąpiło jego wydanie. O tym, czy w nowym procesie chodzi o tę samą, czy też inną podstawę faktyczną sporu, decyduje stan faktyczny, jaki istniał w chwili zamknięcia rozprawy w poprzednim procesie. Powagę rzeczy osądzonej należy więc oceniać w związku ze stanem sprawy, będącym podstawą rozstrzygnięcia (zob. wyrok SN z 10 maja 2023 r., II CSKP 1122/22)

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał także na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia SN: z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02; z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05; z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06).

W analizowanej skardze kasacyjnej nie wykazano tak rozumianej oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Podniesione zarzuty stanowią jedynie polemikę z wykładnią przepisów prawa dokonaną przez sąd.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 1¹ k.p.c. w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., z uwzględnieniem § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 1935).

ł.n

[a.ł.]